

CZU: 821.163.2+811.163.2:004

ДИГИТАЛНА ГРАМОТНОСТ В ЧАСОВЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА В ЛИЦЕЙСКИТЕ КЛАСОВЕ

*Майя СЛАВОВА, магистр на педагогични науки
преподавател по български език и литература
I дидиктична степен, Теоретичен лицей "Г.А.Гайдаржи"
г. Комрат, АТО Гагаузия, Р. Молдова*

***Annotation.** The article reveals the essence of digital literacy, conditions, standards, factors and tools for the formation of digital literacy in schools aimed at improving the quality of Bulgarian language and literature lessons in lyceum classes. The author's pedagogical practice and the use of digital tools in the formation of digital literacy in the context of Bulgarian literature are presented.*

***Key -words:** digital literacy; digital competence; internet literacy; information literacy; digital technologies; educational product.*

В условията на превръщането на съвременната цивилизация в нова качествена държава – информационното общество, където основната движеща сила са знанията, информацията и иновациите – стойността на човека се увеличава.

Ефективността на урока се постига чрез прилагане на педагогически нововъведения. Важно е да се отбележи, че обучението в училището е насочено към предаване на деца на определено количество знания и умения. Включването на елементи от дигиталните технологии в урока прави учебния процес интересен и когнитивен, предизвиква творческа активност сред децата, улеснява преодоляването на трудностите при усвояването на учебния материал.

Младият човек на XXI век е длъжен да бъде компетентен в областта на информатиката, да умее да работи с необходимите във всекидневния живот информационни системи и мрежи, както и дигитални технологии. Заедно с тези компетентности човекът на дигитално общество придобива и нови виждания за света, овладява дигитална грамотност.

За пръв път терминът "дигитална грамотност" е въведен през 1997 година от Пол Джилстер, в книгата «Дигитална грамотност», в която авторът разграничава това понятие от традиционното разбиране за грамотност, като се фокусира върху способността за разбиране, оценяване и използване на информацията. Основно определение на дигиталната грамотност - е *способността да разбираме, оценяваме и използваме информацията в множество формати, които компютърът може да предостави.* [1].

Според Джилстер това, което има значение, е разбирането, че благодарение на информацията човек придобива основни умения за мислене и ключови компетенции, без които не би могъл да се ориентира и да решава задачи в интерактивна среда. Цифрово грамотният човек е способен да интегрира различни информационни източници.

Също така е важно да се вземе предвид това, което Риина Вуорикари пише в своята статия «DigComp 2.0: The Digital Competence Framework for Citizens», а именно че „дигиталните умения са преносими и ни помагат да овладеем и други ключови компетенции като комуникативни, езикови умения или основни умения по математика и природни науки“. За да бъде разбрано по-добре естеството на тези компетенции, Европейската комисия разработи Европейска рамка за дигитална компетентност на гражданите (DigComp), включваща пет области: информационна грамотност; комуникация и сътрудничество; създаване на дигитално съдържание; безопасност и разрешаване на проблеми. През 2017 година Европейската комисия публикува Digital competences 2.0 – Рамка за дигитална компетентност [3].

През 2018 година Европейската комисия издава нова версия, допълнение към Digital competences framework 2.0 – Рамка за дигитални компетентности за граждани с 8 нива на владеене и примери за употреба (DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use). Заедно те включват 22 компетенции. Осемте нива на владеене може да видите в следната таблица в източника: https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/digcompedu_overview_-_english.pdf [4].

Европейският съюз определя дигиталната компетентност като една от деветте ключови компетенции за учене през целия живот, наред със други ключови умения, като например: компетентности в областта на българския език; умения за общуване на чужди езици; математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите; умения за учене; социални и граждански компетентности; инициативност и предприемчивост; културна осъзнатост и умения за изразяване чрез творчество; умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот.

Дигиталната компетентност се разглежда като „увереното и критично използване на технологиите на информационното общество (IST) за работа, свободно време и комуникация“ (European Parliament and the Council, 2006, December 18, p. 15). Според А. Ферари дигиталната компетентност, включва решаване на проблеми, изграждане на нови знания с помощта на технологиите и медиите при това по критичен, творчески, гъвкав, етичен начин [9].

В съвременния свят, в който дигиталните устройства са неотменна част от детския живот, налагат училищните политики да отчитат предимствата им, свързани с намаляване на възрастта за първата среща на детето с азбуката чрез компютърната игра, както и с бързия достъп до информация чрез интернет. Търсенето на иновативни пътища за осъвременяване на образователния процес включва замяна на традиционното учене чрез хартиени материали с електронни учебни материали и с интегриране на дигиталните технологии в обучението. За използването на дидактически средства, които да са алтернатива на традиционната форма на обучение, от изключителна важност е подборът на софтуерното средство за работа в класната стая. Процесът на цифровизация е широко застъпен в европейските образователни системи през последните години.

Дигиталната грамотност е сложна съвкупност от специфични разнообразни възможности. Действително тя е явление в социалната сфера, което възниква

благодарение на развиващия се потенциал на дигиталните технологии и задължителната информационна грамотност [9, с.58]

Информационна грамотност е съвкупност от компетенции (знания и умения), необходими за съществуване на индивида в информационното общество. Проучванията показват, че информационната грамотност включва поредица от частни подразбиращи се грамотности (визуална грамотност, медийна грамотност, мрежова грамотност, дигитална грамотност). Нивото на дигиталната грамотност на конкретен член на информационното общество отразява степента на познавателната и технологичната способност и конкретни възможности (индивидуална дигитална компетентност) [9, с.77].

Дигиталната грамотност, според Яворски, включва в комплекс от способности (complex proficiencies). Познавателната способност (Cognitive proficiency) се отнася до познавателни умения (cognitive skills) и обща грамотност (ежедневни умения като четене, писане, смятане, решаване на проблеми и т.н.), които са решаващо допълнение към технологичната способност (technological proficiency) (познаването на дигиталните технологии и възможностите за тяхната правилна употреба) . [10, с. 139].

Въз основа на тези два вида способности, дигиталната компетентност се развива като система от добре дефинирани разнообразни мета-умения (свързани с активното използване на дигиталните технологии и техния потенциал) .

Дигиталната компетентност включва три взаимно свързани области, които отразяват всички възможни иновативни тенденции по отношение на дигиталните технологии:

Рисунок 1. Области на възможностите на дигиталната компетентност (Javorský and Horváth, 2014).

Като цяло в рамките на дигиталната грамотност могат да се включат използването на дигиталните технологии (разнообразие от хардуерни и софтуерни технологии и приложения), средства за комуникация (дигитални продукти и услуги за целитена предаването на информация) и мрежи (технологии за предаване на данни) за достъп, управление, интегриране, оценяване и създаване на информация, която да функционира в информационното общество [10, с.178].

Дигитална грамотност, диференцира четири компетентности:

1. ИКТ грамотност – умения за използване на компютърни, софтуерни приложения, база данни и др. технологии;
2. Интернет грамотност – умения за използване на World Wide Web, е-поща, търсене и намиране на информация от Мрежата, познаване на ролята и употребата на онлайн ресурси;

3. Медийна грамотност – умения и компетенции за анализ, оценка, създаване и участие с мултимедийни съобщения, а по-точно

4. Информационна грамотност – това е способността на човека да: изразява своите информационни нужди; намери и оценява качеството на информация; съхранява и извлича на информация; упражнява ефективно и етично използваната информация; прилагане на информация за създаване и споделяне на знания. [10, с.379].

Концепцията за дигиталната грамотност включва разнообразни умения и компетенции в няколко области: медии и комуникации, технологии и изчисления, образование и информационна наука. Дигиталната грамотност се състои от: 1) технически умения за използване на цифрови технологии; 2) способност за използване на новите технологии по целенасочен начин за работа, обучение и професионални мрежи, както и за ежедневната среда и активности; 3) способности за критична оценка на дигиталните технологии; 4) мотивация за участие в дигиталната култура. Новите медийни технологии през XX и началото на XXI век променят корено стила на живот и начина на усвояване на културните ценности от масовия потребител. Трансформирането на цивилизацията посредством на трите основни процеса в информатизацията: дигитализация, интеракция и глобализация, пренастрои човешките сетива към усвояването на новата метаморфоза на медийната култура – дигиталната култура

Информационната грамотност е една от компетенциите, чието развитие предполага съвременните училищни стандарти. Но тя не се формира в уроците по компютърни науки (информатика), а в процеса на цялото обучение, когато учителите дават задачи по техните предмети.

Според изискванията на курикулума за 10-12 класпо български език и литература са конкретизирани специфичните компетенции, които представят система от знания умения и навици[4, с.11-15]. Дигиталната грамотност се формира според интегрирана дейност на специфична компетенция №4 *Създава собствени устни и писмени текстове от различен тип на различни информационни носители, като прилага книжовните норми на българския език и демонстрира езикова увереност, самостоятелност и оригиналност.*

С оглед на учебна дейност и препоръчителните продукти на обучението от учениците се изисква:

10 клас

- ✓ Да потготви презентация на обред от своето населено място, който се съпровожда от народна песен;
- ✓ Да направи презентация за Възрожденския образ на родното българското в поетическите творби на Добри Чинтулов, Петко Рачо Славейков, Любен Каравелов, Христо Ботев.

11 клас

- ✓ Да използва адекватно различни източници, включително и електронен носител, за обогатяване на речника с нови думи и с нови значения на познати думи;
- ✓ Да моделира, конструира различни варианти на електронно писмо в зависимост от адресата и целта.

- ✓ Да слуша и да предава информация на съучениците си, получена от различни информационни източници \ радио, телевизия, кино, интернет и др.;
- ✓ Да събира, анализира и съпоставя литературна информация от различни източници;
- ✓ Да подготвя и създава набор от текстове документи, необходими за социалната реализацията на зрелостниците (при продължаване на образованието; при постъпването на работа): CV, пълномощно, заявление (молба) като използва уместно речеви етикетни формули при електронно общуване.
- ✓ Да привлича илюстративен материал по тема от интернет;
- ✓ Да ползва модерни източници на информация от различни електронни средства за информация;
- ✓ Да участва в състезания, конкурси, олимпиади, радио- и телевизионни предавания със свои разработки;
- ✓ Да събира информация от интернет, в библиотека и т.н. по поставен проблем;
- ✓ Самостоятелен подбор на четива и популярни информационни източници за книжовна продукция.

12 клас

- ✓ Да подбере и синтезира текстов материал от Интернет по зададен проблем или критерии;
- ✓ Да напише информационна бележка, репортаж за СМИ.

Горепосочените учебни дейности изискват формиране у учениците от лицейския цикъл в часовете по БЕЛ дигитално-медийната грамотност, която има голямо значение за обучението както онлайн, така и офлайн.

Използвайки технологии в училище идва с доста предимства, защото първата цел на тази система пада акцент върху развитието на критическо мислене върху достоверност на множеството информационни източници, тяхната взаимосвързаност с други източници и анализ на техните последствия за живия живот - умения и навици. [5].

Обикновено всеки учител самостоятелно създава критериите за дадено умение за учениците си, ще предоставим авторски материал, който представи формирането на дигиталната грамотност у учениците от лицейския клас.

Представяме проект по Българска литература за формиране на дигиталната грамотност, която се отнася към учебна дейност и посочена в съдържанието на 10 клас в курикулума по БЕЛ за лицейския цикъл, - *Да направи презентация за Възрожденския образ на родното българското в поетическите творби на Добри Чинтулов, Петко Рачо Славейков, Любен Каравелов, Христо Ботев.*

За да изпълним проекта ”Коприщица е едно от най-живите и от най-деятелните села.” реализираме в 3 етапа проектно-подготвителен, практически, рефлексивно-оценочен.

Проектно-подготвителен етап:

Урок1 Българска литература

Тема на урока: " Отечество мое мило отечество!", Любен Каравелов- биография и творчески му живот.

Предназначен за:	Предмет:	Дигитална компетентност
10клас	Българска литература	Информационна грамотност Медийна грамотност

Тип на урока: Урок за формиране на способностите анализ-синтез на знания.

Единици на компетенциите:

3.3 Разкрива личността на възрожденска литература

3.4 Знае биографиите на програмните автори като пример на родолюбие.

3.5 Акумулира информация за добро разбиране на художествен текст: за герои, основни събития, ред на събития, обсъждане на резултати.

3.6 Демонстрира умения за синтез и анализ и интерпретация на възрожденска книжнина.

3.7 Познава особеностите на лирическите и епическите жанрове през Възраждането.

Цели и задачи:

- ✚ Да систематизира периоди в българския литературен процес;
- ✚ да създава аргументативен текст като отговор на литературен въпрос;
- ✚ да задава и отговаря на въпроси, свързани с различни аспекти на литературната творба;
- ✚ да назове лирическите и епическите жанрове през Възраждането;
- ✚ да открие и назове темата и идеята на литературното произведение;
- ✚ да задълбочат своите знания и усъвършенстват уменията си в процеса на общуването.

Методи и похвати: браймсторминг, допълни изречение, похват Знаете ли че..., групова работа, дискусии, беседа, анализ, кластеринг, взаимооценяване, четене по верига, похват „Литературен паспорт”, беседа.

Ресурси:

Презентация към урока

Видеоролик „Архитектерно-исторически резерват Копривщица ”

Принтирани работни листа с условие за изпълнение на проекта.

ХОД НА УРОКА

№	Етапи на урока	Дейност на		Препоръчителни продукти\ методи	Единици на компетенции	Ресурси/ Време
		учителя	ученика			
1.	Организационен момент	Приветства учениците.	Запознават с мотото на урока и допълняват изречение:	Изречение <i>Браймсторминг</i>		
2.	Актуализация на знанията	Активизира дейността на учениците чрез представяне на тема и цели на урока Представя рубрика „Знаете ли че ...”, с	<i>Човек, който обича родината си, се нарича.....</i> Избират илюстрация с българска къща и образуват 4 групи:	Групова работа		Слайд №1 Картички 2мин

CONFERINȚA NAȚIONALĂ CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ ”CALITATE ÎN EDUCAȚIE –
IMPERATIV AL SOCIETĂȚII CONTEMPORANE”.

3.	<i>Затвърдяване на знания.</i>	помощта на която разпределя учениците по групи.	Червена къща; Жълта къща; Бяла къща; Синя къща.			Слайд № 3-7 8мин
4.	<i>Оценяване на знания</i>	Предлага 5 задания върху изученото жанр, автор, творба, разсъждения, които извършват учениците за определено време.	Отговарят писмено всяко упражнение на отделен лист и прикрепят го към дъска	Писмен отговори		Слайд 8-12 5 мин
5.	<i>Нови знания</i>	Обяснява правила и барема за взаимнооценяване и показва отговори с помощта на сравнение с верни отговори да се оценява всяко упражнение	От всяка група към всяко задание излиза по един представител и оценява отговорите на друга група.	Коментар към оценка		Видеоролик „Архитектурно-исторически резерват Копривщица” 2 мин.
6.	<i>Обрат-на връзка (Feet-bak)</i>	Задава въпрос Защо в българска литература Любен Каравелов е наричан патриот, народен будител, революционер? Представя видеоролик към вниманието	Гледат видеоролик. Отговарят на въпроса с предположителни си отговори.	Дискусия по тема устно		Слайд №15-26 15мин
7.	<i>Д/з</i>	Разказва биография на Л.Каравелов Представя творчеството на Каравелов по верига. Връща се към въпроса: Въпрос Защо в българска литература Любен Каравелов е наричан патриот, народен будител, революционер? Получават условия за изпълнение на проекта по тази тема Обичам мое мило Отечество.	Запълняват писмено Литературен паспорт на автора. Четат на глас информация по верига, устоновена от учителя. Конспектират най-известни творби на Каравелов Съдават кластеринг писмено по въпроса по групи. Записват д/з, споделят своето състояние в края на часа с помощта на емотикона	Писмени тезиси върху биография Четене по верига. Кластеринг Беседа		3 мин Слайд №27 2мин

Практическият етап на проекта: извънкласна- екипна реализирането на проекта според изискванията на правилника.

Правилник на мини-проекта

Тема: Коприщица е едно от най-живите и от най-деятелните села.

1. Начална стъпка

- образуйте групи по 3 ученика и изберете отговорника от групата ви;
- потърсете в е-библиотека слово.бг - Глава 2 „Българи от старо време”, Любен Каравелов и открийте 1,2,3 абзац на текста.
- разпределете кой член на екипа ще проучва 1,2, 3 абзац.

2. Проучване на информация.

- прочетете посочените абзаците на текста и намерете ключевите думи:
Ключевите думи **от 1 абзац:** планини, скали, река Тополка, върбите, зеленина, стада, крави нощ;
- Ключевите думи **от 2 абзац:** жена, девица, красота;
- Ключевите думи **от 3 абзац:** природа, гората, полетата, надежда, живот.
- подберете и изпишете от текста изрази или изречения в които ключевите думи са като епитети, метафори, олицетворения, сравнения. Например *планини – Гигантски планини.*
- потърсете и подберете към всеки цитат илюстрация, която отразява истинския български колорит на природата, женственост, ценостите .

3. Очакваните резултати

- съставете презентация по зададена тема общо от 7-10 слайда, опирайки се на ключевите изрази и подбрани илюстративен материал;
- съставете кратък монолог 5-6 изречения, за защитата на проекта;
- изпратете презентацията ви на отговорищия да монтира 3 части в един продукт, в една презентация.
- научете за да можете да рецитирате мотото на проекта. *Обичам те, мое мило Отечество! Обичам твоите балкани, гори, сипеи, скали и техните бистри и студени извори! Обичам те, мой мили краю! Обичам те от всичката си душа и сърце, ако ти и да си обречен на тежки страдания и неволи! Всичко, щото е останало досега в моята осиротяла душа, добро и свято — всичко е твое! Ти си онай благословена земя, която ъфти, която е пълна с нежности, със сияния и величие, следователно ти си ме научило да обичам и да плача над всяко едно човеческо нещастие — а това е вече много за един човек...*

4. Представянето на резултатите

- ръководител на проекта представя екипа;
- рецитират мотото по решението на група: заедно всички или по ред, цел да бъде оригинален рецитирането;
- всеки член от групата представя своята част на проекта: слайд и монолога си.

Заклучителен рефлексивно-оценочен етап:

Урок 2 по българска литература

Тема на урока: " Отечество мое мило отечество!" в Глава 2 от повестта „Българи от старо време”, Любен Каравелов.

Предназначен за:	Предмет:	Дигитална компетентност
10 клас	Българска литература	Информационна грамотност Медийна грамотност ИКТ – грамотност

Тип на урока: систематизация и оценяване на знания

Единици на компетенциите:

1.5 Коментира различията на нравствените норми в архаично време и съвременността;

3.4 Построява монологичен текст като публично изказване.

3.5 Акумулира информация за добро разбиране на художествен текст: за герои, основни събития, ред на събития, осъждане на резултати.

3.6 Демонстрира умения за синтез и анализ и интерпретация на възрожденска книжнина.

5.3 Инициира творческо участие в урочна и извънурочната дейност.

Цели и задачи:

- + Да се засили мотивацията за четене и учене на учениците на възрожденска българска литература;
- + Да разбират спецификата на естетическия и обществен характер на литературата, на основните естетически категории; доколко осмислят ролята на литературата за естетическо усвояване на българската действителност;
- + да умеят да анализират и да коментират основни изрази;
- + умеят да работят с информационно-комуникационните технологии (като част от работата с междупредметни връзки в обучението по български език и литература).

Методи и похвати: дискусия, рецитал, групова работа, анализ, синтез, презентация, график Т, техника Re-Qest.

Ресурси:

Презентация към урока

Гаджет за създаване на презентация и представяне я.

ХОД НА УРОКА

№	Етапи на урока	Дейност на		Препоръчителни продукти	Единици на компетенции	Ресурси
		учителя	ученика			
1.	Организационен момент	Уводна дума на учителя.	Подготовка към защитата Прослушват видео-рецитал на мотто на проекта Обичам мое мило отечество	Рецитал на откъса.	5.3	Видео файл с рецитала на откъса Българи от старо време.
2.	Актуализация на знанията					

3.	Нови знания.	Определянето на реда за защитата на групите според рецитала на мотото и взаимощеняването.	Всяка група се представя и рецитират мотото на проекта. Печеляйки бележки, те печелят и ред за защитата. Група която печели най-висока, тази група първа ще защитава своя мини- проект.			
4.	Оценяването	Групова Защитата на проекта.		Публично изказване	1.5	Презентация
5.	Обрат-на връзка (фит-бек)	Предлага след защитата да оценяват групово, всеки представен проект, попълнявайки таблица за оценяването на всяка група.	Всеки член на групата представя своята част на проекта, време 3 мин. Също анализират и да коментират основни изрази.	Оценочна Таблица за взаимощеняването	3.4 3.5	
6.	Д/з	Организира дискусия върху успехи и трудностите в реализирането на мини-проекта. Четене и запознаването с 1 и 2 глава „Българи от старо време”, Л.Каравелов	Обсъждат групово оценяването и всеки прослушан проект, запълняват оценочна таблица. Съгласно получените бележки от взаимощеняването, изчисляват своя групов бележка. Анализ върху образователните и технически успехи и трудностите представят ръководителите на проекта.	Анализ, синтез.	3.6	График Т техника Re-Qest

По време на реализацията на проекта **”Коприщица е едно от най-живите и от най-деятелните села.”** са били отразени и спазени следващи стандартите на дигиталната грамотност на учениците, които са били утвърдени по Заповед № 862 от 07.09.2015г на Министерството на Образованието на Р.М. :

- Прилагане на дейности за цифрова обработка текстова информация, аудио и видео.
- Разширено форматиране компоненти на документа.
- Създаване на текста в документи със сложна структура.

- Създаване и разпространение комбинирана кореспонденция.
- Разпространение на примерни документи текст във виртуални среди.
- Създаване и разширена обработка цифрови изображения.
- Прехвърляне на цифрови изображения във виртуални среди.
- Разработване на презентации.

По време на проектно-подготвителен етап проучваме информация с помощта на медийни и информационно готови продукти: презентация, видеоролик, също така запознаваме с задачите на мини-проекта и споделяме с опита за изпращане и получаване на печатен дигитален текст, чрез електронна поща. Чрез видеоролик, който се онася към медийната грамотност е прослушен с целта да се повисим чувствителността на лицеистите към медийно послание за родното и родината, с които те са заобиколени в ежедневието си. [6]. С помощта на презентация възприемаме тема за родното и родината, обобщаваме нейното значение чрез дигитални изображения, видеофилми и дидактическите методи похвати. Получените в клас знания се анализират и синтезират не принудено и по нестандартен начин, чрез разнообразни дигитални средства – текст, рисунки, анимация, звук.

Втория час на мини-проекта изисква комбинирани дигитални знания и умения, първо четене на информация, 1-3 абзац на 2 глава «Българи от старо време», извличане на информация и идеи. Учениците извличат съществена информация от хартиен или електронен източник върху тема "Коприщица е едно от най-живите и от най-деятелните места.", обработват информация от визуален, количествен, съдържателен тип, за да представят собствено разбиране по тема. Оценяват предимствата и недостатъците при използване на дадена медия, печатен или дигитален текст, изображения, за представяне на ключовите думи, чрез които изразяват идеята за красотата на родна природа. [7]. Подбрани дигитални ресурси събират от указания от учителя основни източници и множество допълнителни, използват техники на търсене в интернет и могат да оценят достоверността на информацията, за да съответстват с изискванията илюстрации да се използват тези, които се отнасят към България или отразяват и всичко българското. Обработват индивидуално свои части и ключови думи, а след това по групи обединяват информация чрез електронен път изпращане по мейла или други електронни връзки. Представят връзката между намерената информация и твърдението, което защитават, както и аргументират избора си на източник. Учениците редактират споделени или индивидуални текстове и документи на базата на обратна връзка.

Работят с информацията взаимодействат и сътрудничат с други ученици, създавайки учебен продукт презентация.

След създаването и защитата на проекта с увереност утвърждаваме, че ученикът е иновативен творец, който синтезира разнообразна информация и си сътрудничи ефективно и уважително. Той е адаптивен и целенасочен, мотивиран, показва лидерство и въплаща етичните принципи на общността, положително настроен и оказва подкрепа като продуктивен член на общността. Усъвършенствал уменията си за критично мислене и отговорност във вземането на решения и развива уменията си за проучване и се справя с проектни задачи. А това означава, че има дълбоки познания за технологични понятия, системи и процеси; намира иновативни решения на проблеми, използва мрежи,

информация от достъпните ресурси, за да се възползва максимално от употребата и достъпа до дигитални технологии.

В училище процесът на формиране на дигитална грамотност започва с първата от посочените компетентности – ИКТ грамотност във взаимодействие с компютерна, медийна и информационна грамотност.

Използването на дигиталните технологии в образователен контекст прави дефинирането на понятието „дигитална грамотност“ трудна задача. Перманентната динамика на процесите допринася също за тази сложност. Ето защо тяхното научно осмисляне, обясняване, определяне и прилагане е от изключителна важност в съвременния свят.

Интегрирането на образователните иновации представлява най-мащабната и смислова промяна на доминиращата образователна парадигма в образование и допринася за подготвеността на подрастващото поколение за реализация в динамичното променящо се общество на новия век.

В съвременното общество условията и инструментите за формиране на дигиталната грамотност са не само средство за информиране, но и фактор на образованието, предназначен да засили, оформи или разнообрази познавателния и поведенчески опит на даден индивид. Мултимедия играе важна роля в системата на образователните фактори оказва допълнително влияние върху възпитанието и развитието на личността на човека. [8].

Формирането на дигиталната грамотност в часовете по БЕЛ е свързано на първия етап с търсенето на информация. Вторият важен компонент при изграждането на личната учебна среда на ученика е организирането на информация. Много е важно да се научи ученика на това умение да намира информация. Ето защо е много полезно да се научат учениците да използват сервиси. Следващият компонент е представяне на информация. Ставаме все повече потребители на мрежи, създатели на текстове, създатели на видео материали, съдържание. Следователно ученикът трябва да разбере много добре своята роля като фигура, като автор и от най-ранните години на обучение в училище детето може да получи някакъв елементарен опит.

БИБЛИОГРАФИЯ

1. DJILISTER, P. Digital Literacy, New York: Wiley, 1997.
2. Европейска рамка за дигиталните компетенции на преподавателите (DigCompEdu), 2017 https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/digcompedu_overview_-_english.pdf,
3. MARTIN, A. European framework for digital literacy, Nordic Journal of Digital Literacy, 02/2006 .
4. Национален курикулум Български език и литература X-XII клас, Кишинев 2019, стр.30.
5. Образователните стандарти. Standarde educaționale la discipline școlare din învățământul primar, gimnazial și liceal. Limba rusă, limba ucrainiană, limba gagauză, limba bulgară. (Limba bulgară – N. Cara). Chișinău, 2008. 84 p. (p. 50-83).

6. РАЦЕЕВА, Е. Български език и литература: Гид за прилагане на модернизирания курикулум в лицейските класове : Ghid de implementare a curriculumului modernizat pentru treaptă liceală, издателство Cartier, Кишинев, 2010 .
7. Стратегия на развитие - Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația-2020”. Publicat : 21.11.2014 în Monitorul Oficial Nr. 345-351.
8. ШОПОВА, Т. Развитие на дигиталната компетентност у студентите. – NotaBene Брой 26, 2014, <http://notabene-bg.org/read.php?>
9. FERRARI, A. Developing a framework for digital competence, Information Society Policy Research, European Commission – JRC-IPTS, Seville, Issue 6: January 2012. Retrieved from <http://is.jrc.ec.europa.eu/pages/documents/ISNewsletter6.pdf>.
10. Javorský, S. and R., Horváth R. Phenomenon of Digital Literacy in scope of European crosscurricular comparison/ Procedia – Social and Behavioral Sciences 143, 2014, 769.